

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Στυλιανῶ τῷ αὐτῷ.

Περὶ ἐπιτρόπου
φθειρόντος τὴν ἐπιτροπευομένην παῖδα.

5 Δεινὸν μὲν τοὺς ὅσοι χρηστοὶ προσδοκῆθέντες ἔσθαι ὑπὸ τῶν
προσδοκῆσάντων πίστεως ἠξιοῦμενοι τιμῆς ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦς καὶ πι-
στούς ὄφθῃναι ἐχθροὺς ἀποφανθῆναι καὶ ἀπίστους. Τσοῦτον δὲ
10 ὑπέρδεινον τὸ κακὸν ἐπὶ τῶν λαχόντων ὄρφανικῶν παίδων ἐπιτρο-
πῆν, εἴτα ἀντὶ τοῦ σωτήριον πρόνοιαν τῶν ἐπιτροπευομένων σχεῖν
αὐτοὺς ὄφθῃναι τούτων λυμαντικούς, ὅσῳ καὶ μείζονος ἠξιώθησαν
πίστεως παρὰ τῶν εἰς τοῦτο καταστησάντων αὐτούς. Δῆλον γάρ,
ὡς πεπεισμένος ὁ γονεὺς οὐδὲ καταλείπει παῖδας ὄρφανικούς πατρι-
κῆς ἀπολαύσειν προστασίας παρὰ τοῦ τὴν ἐπιτροπὴν ἐγχειρισμέ-
νου, δίδωσι ταύτην αὐτῷ. Καλῶς οὖν οἱ πρὸ ἡμῶν τιμωρούμενοι
15 τὸν ἀντὶ πατρός, ἀντὶ σωτήρος παιδὸς ὄρφανικῆς δεδειγμένον φθο-
ρέα — ἐξορία γὰρ τοῦτον ὑποβάλλουσι καὶ τῶν προσόντων ζη-
μιούσι τῇ ἀφαιρέσει — οὐκ ἐφύλαξαν ἐπὶ καλοῦ σχήματος τὸ κα-
λόν, οὐδ' ἦντινα περὶ τοῦ ὑβρισμένου καὶ δεινὰ παθόντος γυναικοῦ
20 ὑπὲρ τοῦ βοηθεῖν τῇ ταύτης δυστυχίᾳ λαμβάνοντες ὁρῶνται πρό-
νοιαν, ἐν τῷ διορίζεσθαι τὴν τοῦ φθορέως ὑπαρξίν πρὸς τὸ δημό-
σιον ἄγεσθαι, οὐ συνιδόντες ὡς ἐκ τούτου γίνεται αὐτοῖς νομίζειν
ἀδικίαν ἀμύνασθαι, μὴ μέντοι σφῆξιν τὸ βούλημα. Ποῦ γὰρ ἀδι-
κίας ἄμυνα, μὴ τοῦ ἀδικηθέντος ἀπολαμβάνοντος τὸ ἀδίκημα,
μηδὲ τὴν κατασχοῦσαν αὐτὸν συμφορὰν διὰ τῆς τοῦ νόμου ἐπικου-
25 ρίας ἀποφυγόντος; Ποία δ' ἀποφυγὴ τῷ γυναικί τῆς συμφορᾶς, ὅτε
οὐ μόνον <οὐ> παραμύθιον εὐρίσκει τῆς δυστυχίας, ἀλλὰ καὶ πο-
ριζόμενον ἑτέρω κέρδος ἢρᾶ ἐκ τῆς ἰδίας ὑβρεως καὶ αἰσχύνῃς;

Ἴνα οὖν ὡσπερ κηλὶδα μῶμόν τινα τῷ νόμῳ προστριβομένην
καθάρωμεν, τὸ προσφέρεσθαι τῷ δημοσίῳ τὴν ὑπαρξίν τοῦ φθορέ-

Ὁ ἴδιος αυτοκράτωρ πρὸς τὸν ἴδιο Στυλιανό.

Περὶ τοῦ ἐπιτρόπου ποὺ διαπράττει φθορὰ
σε βάρως τῆς ἐπιτροπευομένης.

Εἶναι φρικτὸ ὅταν ἄνθρωποι, τοὺς οἰοῦντες κάποιος περιέβαλαν
με τὴν ἐμπιστοσύνη τους, ἔχοντας τὴν προσδοκία ὅτι θὰ ἐπιδείξουν
εντιμότητα, ἀντὶ νὰ φανοῦν καλοὶ καὶ πιστοὶ ἀποκαλύφθηκαν κα-
κοὶ καὶ ἀπίστοι. Αὐτὸς δὲ πιο φοβερὸ εἶναι τὸ ἀνοσιούργημα, ἀν-
συμβεῖ κάτι τέτοιο με [δράστες] ἐκείνους, στοὺς οἰοῦντες ἔχει ἀνα-
τεθεῖ ἡ ἐπιτροπεία ὀρφανῶν παιδιῶν, ἐπειδὴ, ἀντὶ νὰ μεριμνήσουν
[αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι] γιὰ τὴν προστασία τῶν ἐπιτροπευομένων,
ἀφ' οὐ ἀξιώθηκαν τόσο μεγάλῃς ἐμπιστοσύνης ἀπὸ ἐκείνους ποὺ τοὺς
διόρισαν, ἐξελοῦσσανται σε διαφθορὰς τοὺς. Εἶναι προφανές ὅτι ὁ
γονεὺς ἀναθετὴ τὴν ἐπιτροπεία, πεπεισμένος πως τὰ παιδιὰ ποὺ
ἀφήνει ὀρφανὰ θὰ τύχουν πατρικῆς προστασίας ἀπὸ τὸν υποδεικνυ-
όμενο ὡς ἐπίτροπο. Οἱ προκατόχοι μας καλῶς ἐπράξαν ἐπιβάλλο-
ντας ποινὴν σε ἐκεῖνον ποὺ ἀποδείχθηκε φθορέας ὀρφανῆς κόρης,
ἀντὶ νὰ τῆς παρασταθεῖ ὡς πατέρα καὶ προστάτης: τὸν υποβάλ-
λουν συγκεκριμένα σε ποινὴ ἐξορίας καὶ ἀπώλεια τῆς περιουσίας
τοῦ [: *Ιουστινιανέιος Κώδικας* 9.10.1]. Δὲν φρόντισαν ὡστόσο νὰ
νὰ προσδώσουν στο παραπάνω καλὸ [μέτρο] καὶ καλὴ μορφὴ, οὐ-
τε φαίνεται νὰ λαμβάνουν οἰοιαδήποτε πρόνοια ὑπὲρ αὐτῆς τῆς κο-
πέλας ποὺ ἀτιμάστηκε καὶ κακοποιήθηκε, ὥστε νὰ ἔχει κάποια ἐνί-
σχυση στὴ δυστυχία τῆς. Ορίζουν δηλαδὴ νὰ περιέρχεται στο δη-
μόσιο ἡ περιουσία τοῦ φθορέα, χωρὶς νὰ ἀντιλαμβάνονται ὅτι, ἐνῶ
πιστεύουν πως με αὐτὸν τὸν τρόπο τιμωροῦν τὴν ἀδικητὴν πράξη, δὲν
ἐπιτυγχάνουν ὡστόσο αὐτὸ ποὺ θέλησαν. Γιατί ποῦ εἶναι ἡ τιμω-
ρία τῆς ἀδικίας, ὅταν ὁ ἀδικημένος δὲν ικανοποιεῖται με τὴν ἀπο-
κατάσταση τῆς ζημίας ποὺ τὸ ἀδίκημα προκάλεσε, οὐτε μπόρεσε
νὰ ἀποφύγει τὴς συνέπειες τῆς συμφορᾶς ποὺ τὸν βρήκε με τὴ βοή-
θεια τοῦ νόμου; Καὶ πῶς νὰ ξεφύγει ἡ κοπέλα ἀπὸ τὴν συμφορὰ
τῆς, ὅταν ὄχι μόνον δὲν ἔχει κάποια παρηγοριά στὴ δυστυχία τῆς,
ἀλλὰ ἀντιθέτως βλέπει ἄλλος νὰ ἀποκομίζει κέρδος ἀπὸ τὴ δικὴ
τῆς ἀτίμωση καὶ ντροπὴ;

Γιὰ νὰ ἀπαλλάξουμε τὸν νόμο ἀπὸ μιὰ μομφὴ ποὺ σαν κηλὶδα
τοῦ ἔχει ἐπικαθῆσει, καταργούμε το νὰ προσφέρεται στο δημόσιο

30 ως αποθεσιζόμεν, κελεύομεν δὲ ἐκεῖ ταύτην ἀπιέναι, οὐ τὴν ἀδικίαν καὶ τὸ δυστύχημα ὃ τῆς ὑπάρξεως κύριος κατεβάλετο.

[Δεινὸν - κατεβάλετο (στ. 5-31): Νεαρά 21 τῆς Εκλογῆς.]

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Στυλιανῶ τῶ αὐτῶ.

Οὔτε πρὸς τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἀπανθαδιζόμενοι νόμον, οὔτε τὸν τῆς πολιτείας ἀπλῶς συγκροτοῦντες τὴν περὶ τοῦ κοριτικοῦ ἄρπαγος γνώμην ἐκφέρομεν, ἀλλ' οἷον ὁδὸν τινα τοῦ βίου τοῖς πράγμασι τὴν συμφέρουσαν κατανοήσαντες, ἐπεὶπερ εἶδομεν τῇ τοῦ ἱεροῦ συμπαθείᾳ νόμου ὡσπερ ἀναιδευόμενον τὸ κακόν, τῇ δὲ τοῦ πολιτικοῦ νόμου αὐστηρίᾳ καταστελλόμενον, διὰ τοῦτο τῆς μάλλον ἐπαμυνούσης τῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων ἐγενόμεθα προνοίας. Βούλεται μὲν γὰρ ὁ πολιτικὸς νόμος οὐ μόνον τὸν δι' ἄρπαγῆς καὶ βίας φθορέα γεγονότα κόρης θανάτῳ ὑπάγεσθαι, ἔτι δὲ καὶ πρὸς τῇ τοῦ θανάτου δίκῃ καὶ τὴν ὑπάρξιν ἀφαιρῆσθαι ὅταν εὐγενεῖς ὡσιν αἱ φθειρόμεναι, ἀλλὰ κακείνους οἱ συναντιλήπτορες ὤφθησαν τοῦ ἀνοσιουργήματος τὴν αὐτὴν ὑφίστασθαι ποινὴν καὶ ζημίαν, καὶ τοῦτο γίνεσθαι οὕτως κἂν ἐαυτὴν ἐκούσα ἢ γυνὴ τῶ ἄρπαγι ἐνεχείρισεν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν ταύτης πατέρα ἐν συνειδήσει καταστάντα τῆς πράξεως ὑπερορῆα κολάζει. Καὶ οὐ τοσοῦτον μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ παρὰ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἡ ἄρπαγὴ τετόλμηται, συνειδῶς ἐλέγχεται, ὅμως δὲ ὀλιγορῆα διδοῦς τὴν τοῦ θυγατρίου διαφθορὰν καὶ ἀφίεις τῆς δίκης τὸν ἔνοχον ἢ τὸν τοιοῦτον γάμον ἀποδεχόμενος, ποινὴν ὑπέχει τῆς ὀλιγορῆας φυγῆν ὑπερόριον.

Ταῦτα μὲν ἐδόκει τοῖς πάλαι· ὃ δ' αἰμίμηστος ἡμῶν πατὴρ οὐκ εἰς μόνην τὴν ἄρπαγὴν τοῦ γυναικοῦ ἀποσκοπήσας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα παρακολουθήματα, πρὸς ἐκεῖνα τὴν φῆφον ἐναρμόζεται καὶ θεσπίζει, μετὰ μὲν ὅπλων ἤτοι ξιφῶν ἢ ἄλλων τινῶν ἄνευ ξιφους ἀναιρειτικῶν τῆς ἄρπαγῆς γεγεννημένης, ξίφι τιμωρεῖσθαι τὸν

ἡ περιουσία τοῦ φθορέα, ὀρίζομε δὲ να περιέρχεται ἐκεῖ, ὅπου ὁ κύριος τῆς περιουσίας ἀδίκησε καὶ σκόρπισε δυστυχία.

Ὁ ἴδιος αυτοκράτωρ πρὸς τὸν ἴδιο Στυλιανῶ.

Διατυπῶνομε τὴν ἀπόφασί μας ὡς πρὸς τὸν ἄρπαγα παρθένου οὔτε ἀπὸ θρασύτητα ἀπέναντι τὸν κανόνα τῆς Εκκλησίας οὔτε ἀπλῶς γὰρ να επιδοκιμάσομε τὸν νόμο τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔχομε διαπιστώσει τὸν δρόμο που συμφέρει να ακολουθήσουν τα βιοτικά πράγματα. Βλέποντας ὅτι με τὴν ἐπιείκεια τῶν ἱερῶν κανόνων [: κανόνες 67 Αποστόλων, 37 Συνόδου Χαλκηδόνος καὶ 92 Πενθέκτης] χειροτερεῖ το κακό, ἐνὸς με τὴν αὐστηρότητα τοῦ νόμου τῆς Πολιτείας καταστέλλεται, προνοήσαμε γὰρ τὴ λήψῃ ἐκείνων τῶν μέτρων που πιο πολύ υποβοηθοῦν τὴ βελτίωση τῆς καταστάσεως. Ὁ νόμος λοιπὸν τῆς Πολιτείας [: *Ιουστινιάνειος Κώδικας* 9.13.1 καὶ *Νεαρά* 143/150] θέλει να υποβάλλεται σε θανατικὴ ποινὴ ὅχι μόνον αὐτὸς που με ἀρπαγὴ καὶ χρῆσῃ βίας ἐφθειρε μια κόρη (εκτός δε ἀπὸ τὴν καταδίκη σε θάνατο, ὅταν τα θύματα τῆς φθορᾶς εἶναι ἀπὸ καλῆς γενιάς, να του ἀφαιρεῖται καὶ ἡ περιουσία), ἀλλὰ να υφίστανται τὴν ἴδια ποινὴ καὶ περιουσιακὴ μείωση καὶ ὅσοι ἀποδείχθηκε ὅτι συνέπραξαν στο ἀνοσιούργημα· ἔτσι δε να γίνετα καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ γυναίκα ἐκουσίως παρέδωσε τὸν εαυτὸ τῆς στα χέρια τοῦ ἄρπαγα. Ἀλλὰ καὶ τὸν πατέρα τῆς, ἀν τελοῦσε ἐν γνώσει τῆς πράξης, τιμωρεῖ [ο νόμος] με ἐξορία. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως αὐτό [ὡς πρὸς τὸν βαθμὸ τῆς ευθύνης τοῦ πατέρα], γιὰτι καὶ ἀν [ἀκόμη] δὲν ἀποδεκνύεται ὅτι τὸ γνῶριζε στὸν χρόνον, κατὰ τὸν ὁποῖο ἀποτολήθηκε ἡ ἀρπαγὴ, στη συνέχεια ὡστόσο ἐπέδειξε ὀλιγορῆα γιὰ τὴ φθορὰ τοῦ κοριτικοῦ του καὶ ἀφῆσε τὸν ἔνοχο ἀτιμῶρητο ἢ ἀποδείχθηκε ἕναν τέτοιο γάμο, υποβάλλεται σε ποινὴ ἐξορίας λόγω τῆς ὀλιγορῆας του.

Αὐτὰ εἶχαν θεσπίσει οἱ παλαιοὶ νομοθέτες· ὁ δε αἰμίμηστος πατέρας μας, λαμβάνοντας ὑπόψη ὅχι μόνον τὴν ἀρπαγὴ τῆς γυναικας, ἀλλὰ καὶ τις ἄλλες συνέπειες τῆς πράξης, προσαρμόζει πρὸς αὐτὴς τὴν ἀπόφασί του καὶ θεσπίζει [: *Εἰσαγωγὴ* 40.45], ἀν μεν ἡ ἀρπαγὴ ἔχει διαπραχθεῖ με χρῆσῃ ὅπλων, δηλαδὴ με ξίφη ἢ χω-

βιασάμενον, ὡς δι' ὧν μεθ' ὅπλων ἐπὶ τὴν πράξιν ἐχώρησεν οὐκ ὄντος αὐτοῦ καὶ μαιφονίας ἀθώου· τοὺς δὲ συνεπιληγμένους ἢ συνειδότας ἢ συνεισάγοντας σπουδὴν ῥινόδῃ καὶ μάστιγι καὶ κούρειά τῃ ἐν χρῶ τιμωρεῖσθαι. "Ὅπλων δὲ μὴ συμπαρόντων τῇ βία, μὴ μέχρι φόνου τὴν δίκην ὄραν ὡς οὐδὲ τῆς μαιφονίας χῶραν ἐχούσης, ἀλλὰ τὸν μὲν αὐθέντην τῆς ἀρπαγῆς εἰς χειρὸς κινδυνεύειν ἀποκοπὴν, τοὺς δὲ συνυπουργησαμένους ἢ κοινωνήσαντας ἄλλως μάστιγι καὶ κούρειά καὶ ὑπερορία τὴν δίκην εἰσπράττεσθαι. Περὶ μὲν οὖν τῆς εἰς τὸ σώμα ζημίας οὗτος ὄρος· ἀ δ' εἰς χρήματα ἀφορᾷ, ταῦτα τὸ ἀμεταποίητον καὶ ἐνεργὸν συγκεχωρηται φέρειν τῆς ἀρχῆθεν νομοθεσίας. Ἄλλα ταῦτα μὲν ὁ ἡμέτερος ἀποθεσίζει πατήρ, οἷς σύμφηρον γνώμην καὶ ἡμεῖς ἀναδεχόμενοι τὴν τε ἐν τῷ παρόντι καιρῷ καὶ τῷ εἰς ἔπειτα τιμὴν τε καὶ ἐνεργείαν τῇ νομοθεσίᾳ ἐπισφραγιζόμεθα.

[ὁ δ' ἀείμνηστος - ἐπισφραγιζόμεθα (στ. 22-40): Νεαρά 22 τῆς *Εκλογῆς*.]

3 ἀπαυθαδιζόμενοι: νέα διάρβωση, ἀπαυθαδιζόμενοι K.E.Z.L. καὶ P.N.A.D.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Στυλιανῷ τῷ αὐτῷ.

Περὶ τοῦ κληρονομεῖν τὸν τοῦ αἰχμαλώτου παῖδα.

Ἐἰ τῆς πολιτείας ἐρείσματα καὶ κρηπίδες οἱ νόμοι, εἴ γε μέλλοι αὕτη ἐν τῷ ἀσφαλεῖ εἶναι τοὺς νόμους χρῆ τὸ ὑγιὲς διασφῆξιν. Νόμου δὲ ὑγίαν τί ἂν τις ἄλλο ἢ τὸ δίκαιον φαίη; Περὶ τούτου οὖν, ὥστε δικαίως διακεῖσθαι τοὺς οἱ τὴν ἡμετέραν ἄγουσι πολιτείαν νόμους, αἰεὶ στρέφοντες τὴν διάνοιαν, καὶ τὸν νόμον ἐκεῖνον ὃς βούλεται τὸν ἐκ δύο αἰχμαλώτων μηδὲ κληρονομεῖν τῶν διαφερόντων τοῦ ἐν τοῖς πολεμίοις μεμενηκότος, τοῦτον οὖν κατανοήσαντες κινδυνεύοντα τῆς τῶν νόμων ὑγείας, ἥπερ ἐστὶ τὸ δίκαιον, ἀποστερεῖσθαι, μετασκευάζειν αὐτὸν πρὸς τὸ ὑγιὲς προεθυμήθημεν. "Ὅτι γὰρ

ρίς μεν αὐτά, ἀλλὰ με κάποια ἄλλα φονικά ὄπλα, να θανατώνεται ο ἀρπαγας με ξίφος, επειδή το γεγονός ότι τέλεσε την πράξη με ὄπλα του καθιστά υπεύθυνο [εκτός από την ἀρπαγή] καὶ για φονική διάθεση. Να τιμωροῦνται δε καὶ αυτοί που συνέπραξαν ἢ τελοῦσαν ἐν γνώσει [του σχεδίου] ἢ προσέφεραν βοήθεια με ἀκρωτηριασμό της μύτης, μαστίγωση καὶ κούρεμα μέχρι τις ρίζες των μαλλιών. Ἀν ὅμως ἡ βία δεν ἀσκήθηκε με χρήση ὀπλων, να μη φθάνει ἡ καταδίκη μέχρι θανατώσεως, αφού δεν συνέτρεξαν οἱ προϋποθέσεις του [εκούσιου] φόνου, ἀλλὰ στον μεν αὐτοεργὸ της ἀρπαγῆς να επικρέμαται ποινή ἀκρωτηριασμοῦ του χεριοῦ, οἱ δε συνεργοὶ ἢ ὅσοι συμμετείχαν με ἄλλον τρόπο να τιμωροῦνται με μαστίγωση, κούρεμα καὶ ἐξορία. Ἀυτὰ λοιπὸν ορίζονται ὡς προς τὴ σωματικὴ ποινὴ. Σχετικὰ δε με τις περιουσιακὰς κυρώσεις ἐξακολουθοῦν να ἐφορμίζονται ἀμετάβλητα ὅσα ἴσχυαν στην προηγούμενη νομοθεσία. Αυτὲς βέβαια εἶναι οἱ διατάξεις που θεσπίζει ο πατέρας μας· εμεῖς δε, υιοθετώντας τὴν ἀπόφασή του, τα ἐπικυρώνουμε για το παρὸν καὶ το μέλλον, παρέχοντας σε αὐτὴ τὴ νομοθεσία τιμὴ καὶ κύρος.

Ὁ ἴδιος αυτοκράτωρ προς τον ἴδιο Στυλιανό.

Περὶ τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος τοῦ παιδιοῦ αἰχμαλώτου.

Ἀν οἱ νόμοι εἶναι τὸ στήριγμα καὶ τὸ θεμέλιο τῆς Πολιτείας, για να παραμείνει αὐτὴ ἀσφαλῆς, πρέπει να διατηροῦνται οἱ νόμοι ὑγιεῖς. Τι ἄλλο δε θα μπορούσε να πει κανεὶς ὅτι ἀποτελεῖ τὴν υγεία των νόμων παρὰ [τὴ συμφωνία με] τὸ Δίκαιο; Επειδὴ λοιπὸν συνεχῶς μας ἀπασχολεῖ τὸ δίκαιο περιεχόμενο των νόμων που διέπουν τὴν Πολιτεία μας, εἴμαστε ἐτοιμοὶ να ἀποκαταστήσουμε τὴν υγεία ἐκείνου ἐπίσης του νόμου [· *Ιουστινιανέως Κώδικας* 8. 50(51).1] που ἐπιβάλλει στο παιδί δύο αἰχμαλώτων να μην κληρονομεῖ τίποτε ἀπὸ τα ὑπάρχοντα αὐτοῦ που ἔμεινε δέσμιος των ἐχθρῶν, ἔχοντας ἀντιληφθεῖ ὅτι ο συγκεκριμένος νόμος κινδυνεύει να χάσει τὴν υγεία του που εἶναι [τὴ συμφωνία με] τὸ Δίκαιο. Ὅτι

Σπύρος Ν. Τρωιάνος

ΟΙ ΝΕΑΡΕΣ

ΛΕΟΝΤΟΣ Σ' ΤΟΥ ΣΟΦΟΥ

*Προλεγόμενα, κείμενο,
απόδοση στη νεοελληνική, ερμηνεία και επίμετρο*

ΗΡΟΔΟΤΟΣ